

Fortsatt meslinger i Europa

Vaksinasjonsdekningen i Europa og Australia er ikke god nok.

Verdens helseorganisasjons mål om et meslingfritt Europa innen 2010 forutsetter at medlemsstatene har en vaksinasjonsdekning på minst 95 % for to doser av meslingvaksine. Australia og 17 europeiske land har gjennomført store seroepidemiologiske studier for å skaffe oversikt over immuniteten mot meslinger i befolkningen (1).

Bare sju av landene tilfredsstilte kravene til WHO. Noen land hadde betydelig lavere immunitet i befolkningen enn den offisielle vaksinasjonsdekningen skulle tilsi, og det var tydelig svikt i immuniteten blant eldre aldersgrupper.

– Jeg er overrasket over at Norge ikke er med i denne undersøkelsen, sier overlege Svein A. Nordbø ved St. Olavs Hospital. Folkehelseinstituttet har i mange år overvåket immuniteten mot influensa A- og B-virus i tilfeldige sera fra hele befolkningen og kunne lett ha brukt det samme materialet for å kartlegge status for immuniteten mot meslinger.

Data fra Nasjonalt vaksinasjonsregister

Diabetes påvirker hjernen

Hos rotter skader hyperkortisolisme områder av hjernen som er involvert i hukommelse.

Mange organsystemer affiseres ved diabetes, og hjernen er intet unntak. Diabetes kan gi hyperaktivering av hypothalamus-hypofyse-binyre-aksen. Dette systemets effekt på diabetesindusert kognitiv dysfunksjon er nå undersøkt i modellsystemer.

En amerikansk studie viser i dyremodeller at diabetes kan svekke hippocampusavhengig hukommelse, synaptisk plastisitet og voksen nevrogenese (1). Stoffet kortikosteron, produsert i binyrene, bidrar til disse effektene.

Rotter som er gjort diabetiske med streptozocin, utvikler hyperglykemi. Disse får økt nivå av kortikosteron, svekket nevrogenese i hippocampus og redusert læreevne. I en insulinresistent musemodell fant forskerne tilsvarende svekkede læringseffekter av diabetes. Ved å indusere normale nivåer med kortikosteron hos dyrene ble plastisiteten og funksjonen i hippocampus normalisert.

– Diabetespasienter har dobbelt så stor risiko for demens som andre. Man har ment at dette hovedsakelig skyldes vaskulære komplikasjoner. Denne studien viser at

i 2006 viste en variasjon i vaksinasjonsdekningen for MMR-vaksine på 91–93 %. Ubegrunnet skepsis til vaksinen i deler av befolkningen har medvirket til utilstrekkelig vaksinasjonsdekning i mange land.

I 2007 var det flere utbrudd av meslinger i Europa. I Norge var det et utbrudd blant uvaksinerte barn av irske gjestearbeidere, men det var ingen norske statsborgere blant de 18 meldte tilfellene (2). For å nå målet anbefaler WHO at helsemyndighetene øker innsatsen for å oppnå bedre vaksinasjonsdekning blant barn og iverksetter vaksinasjonskampanjer rettet mot enkelte grupper av eldre i noen land, sier Nordbø.

Geir Jacobsen

geir.jacobsen@ntnu.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Andrews N, Tischer A, Siedler A et al. Towards elimination: measles susceptibility in Australia and 17 European countries. *Bull World Health Organ* 2008; 86: 197–204.
2. Løvøll Ø, Vonen L, Nordbø SA et al. Outbreak of measles among Irish travellers in Norway: an update. *Euro Surveill* 2007; 12: E070614.2.

hyperkortisolisme i seg selv kan redusere læringsevnen tilsynelatende uavhengig av blodglukose og insulinnivåer, sier seksjons-overlege Tore Julsrud Berg, Endokrinologisk avdeling, Aker universitetssykehus. Det gjenstår selvfølgelig å se om dette er relevant ved diabetes hos mennesker.

– Studien er interessant, fordi karbenoksolon kan hemme danning av aktivt kortisol hos mennesker og kortikosteron hos dyr. I en fase 2-studie økte karbenoksolon verbal flyt og hukommelse hos pasienter med type 2-diabetes uten å påvirke blodglukosenivået. Vi trenger kliniske studier med mer spesifikke hemmere av enzymet som danner det aktive steroidet kortisol, sier Berg.

Åslaug Helland

aslaug.helland@gmail.com
Tidsskriftet

Litteratur

1. Stranahan AM, Arumugam TV, Cutler RG et al. Diabetes impairs hippocampal function through glucocorticoid-mediated effects on new and mature neurons. *Nat Neurosci* 2008; 11: 309–17.

Rotavirusvaksine effektiv hos barn

Tidligere studier har vist at rotavirusvaksinen RIX4414 er effektiv hos nyfødte. Men rotavirusgastroenteritt er hyppigst blant barn i alderen 6–24 måneder.

Forfatterne av en randomisert, dobbelt-blind studie har nå funnet at to doser av RIX4414 også er effektiv hos barn frem til fylte to år (*Lancet* 2008; 371: 1181–9).

15 000 barn ble gitt vaksinen eller placebo ved to og fire måneder og fulgt til de fylte to år. 0,4 % av barna i vaksinegruppen hadde alvorlig rotavirusgastroenteritt i løpet av de to årene, mot 2,3 % av barna i kontrollgruppen.

Akkumulering av protein ved cystisk fibrose

Til tross for at den genetiske årsaken til cystisk fibrose er kjent, gjenstår mye forskning om hvordan lungeskaden skjer. Det ansvarlige genet koder for en epitelial klorkanal, og pasientene utvikler kronisk inflammasjon og infeksjon i lungene.

Tyske forskere har nylig funnet at membrankomponenten ceramid akkumuleres i respiratorisk epitel hos transgene mus med cystisk fibrose (*Nat Med* 2008; 14: 382–91). I tillegg har de funnet store mengder av dette proteinet i epitelceller og lungevev hos mennesker med sykdommen.

Denne akkumuleringen av ceramid medførte en økt sårbarhet for Pseudomonas aeruginosa-infeksjoner og kronisk inflammasjon i lungene. Forskerne mener at denne nye kunnskapen kan benyttes i utvikling av ny terapi.

Glukosamin virker ikke mot hofteartrose

Glukosamin har ikke effekt ved hofteartrose. Det er konklusjonen i en prospektiv, randomisert undersøkelse, som skal være den første der man vurderer effekten av glukosamin på hofteartrose (*Ann Intern Med* 2008; 148: 268–77). De fleste tidligere studier har vurdert virkningen av glukosamin på kneartrose.

Studien omfattet 222 pasienter, som ble randomisert til enten placebo eller 1 500 mg glukosamin daglig. Etter to års behandling fant forskerne ingen signifikant forskjell på smerte eller funksjon. Det var heller ingen radiologisk forskjell på sykdomsprogredieringen i perioden.